

KEDİ VE KÖPEKLERDE

• KLİNİK HASTALIKLARDA BESLENMENİN ÖNEMİ

- Prof.Dr. Pınar SAÇAKLI**
- psacakli@ankara.edu.tr**

Beslenme ve Deri Sağlığı

- Köpek ve kedilerin deri ve kıl sağlığı pek çok besin maddesinden etkilenebilmektedir. En önemlileri
- protein,
- vitamin A,
- vitamin E,
- esansiyel yağ asitleri ve
- inkodur.
-

Deri sağlığını etkileyen beslenmeye ilişkin dört önemli faktör vardır:

- **1-Bazı besin madde yetersizlik ve dengesizlikleri:** Kötü formüle edilmiş veya depolanmış ticari mamalar veya evde hazırlanan mamalarla besleme durumlarında deri hastalıkları gözlenebilir.
- **2-Hayvanın besin maddelerini sindirim emilim veya kullanım yeteneğini etkileyen herhangi bir metabolik veya fonksiyonel hastalık;**
- **3- Beslenme:** gıda allerjisi ve hipersensitivite gelişimine bağlı olarak yangısel deri hastalıklarının ortaya çıkmasına yol açabilir.
- **4-Beslenme;** bazı deri hastalıklarının (atopik dermatitis ve feline miliary dermatitis gibi yangısel deri hastalıkları) kontrolü için spesifik besin maddelerinin terapötik kullanımı yoluyla da deri ve kılların sağlığında önemli etkilere sahiptir.

- Beslenmeye bağlı deri hastalıkları tipik olarak bir seri ortak belirtiler göstermektedir.
- Deride anormal sebum üretimi ve/veya keratinizasyon
- Sekonder bakteriyel enfeksiyonlar ve kaşıntının eşlik ettiği aşırı kabuklanma,
- kepeklenme, eritem,
- kıl dökülmesi veya kötü bir kıl örtüsü gelişimi ve yağlı bir deri oluşumudur.
- Genellikle eksiklik bulunan diyetlerle birkaç ay boyunca besleme sonucunda belirtiler ortaya çıkar.

Proteinler ve Deri Sağlığı

- Bütün hayvanlarda kılların yaklaşık % 65-95'i protein (başlıca keratin)'dir ve yüksek düzeylerde kükürtlü amino asitlerden metiyonin ve sistin içermektedir.
- Hayvanın günlük protein ihtiyacının yaklaşık %30-35'i deri ve kılların devamlılığı için gerekmektedir.
- Protein yetersizliğinde anormal keratinizasyon, kıllarda depigmentasyon, sebum ve epidermal lipitlerde değişiklikler ortaya çıkmaktadır.
- Deri kalın, yağlı ve bakteriyel enfeksiyonlara karşı hassas bir hale gelir.

- Dengeli mamalarla beslenen kedi ve köpeklerde protein eksikliğine ilişkin sorunlar ortaya çıkmamaktadır.
- Protein yetersizliği, açlık, iştahsızlık ile hastalıklara bağlı (pankreatik hastalık) olarak, aşırı protein kaybı (böbrek veya bağırsak bozuklukları) veya uzun süreli dengesiz diyetlerle besleme sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Diyetle değişiklik et, yumurta ve süt gibi yüksek kaliteli protein kaynaklarının ilavesini gerektirir. Fakat prognoz altta yatan hastalığın varlığına göre komplike olabilir.
-

- Memelilerde tüy renginin esas belirleyicisi melanin pigmentidir ve genetik olarak kontrol edilmektedir.
- Ancak beslenme de dahil bazı dış faktörlerden etkilenmektedir. Siyah tüylü kedi ve köpeklerde pigmentasyonun sağlanması için minimum tirozin ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.
- Diyette fenilalanin+tirozin düzeyi % 2'nin üzerinde olduğunda veya L-tirozin ilavesi yapıldığında kedi ve köpeklerde melanin sentezi maksimum olmaktadır.

Vitaminler ve Deri Sağlığı

- **Vitamin A**
- Vitamin A'nın hem fazlalığı hem de eksikliği kedi ve köpeklerde deri lezyonlarına neden olmaktadır.
- Semptomlar tüylerin dökülmesi, kötü tüylenme, epidermis ve kıl köklerinde hiperkeratinizasyon ve deride kalınlaşma ve sekonder bakteriyel enfeksiyonlara karşı duyarlılıktır.
-
- **Köpek mamalarında vitamin A düzeyi** büyüme/üreme ve yaşama payı için aynı olup 5.050 IU/kg KM;
- **kedi mamalarında** ise büyüme ve yaşama payı için 3.333 IU/kg KM,
- gebelik ve laktasyon için 6.666 IU/kg KM tavsiye edilmektedir (NRC, 2006).

Vitamin E

- Vitamin E doğal bir antioksidan olarak işlev görmekte serbest radikalleri yakalayarak, hücreleri oksidatif hasardan korur.
- Vitamin E ihtiyacı diyetteki PUFA düzeyleriyle yakından ilişkilidir. Yüksek düzeyde yağ içeren diyetlerle beslenen kedilerde doğal olarak vitamin E yetersizliği meydana gelmektedir.
- Köpeklerde vitamin E eksikliği fazla görülmemektedir.

- Kedilerde çok yüksek doymamış yağ asiti içeriği fazla, vitamin E düzeyi düşük diyetlerle beslemede pansteatitis adı verilen bozukluk şekillenmektedir.
- Pansteatitiste; anoreksi, ateş, kötü tüylenme, deri altı nodüller gözlenmekle birlikte, esas olarak yağ dokunun katı, sarıdan turuncu-kahverengiye kadar değişen bir renk alması ile karakterizedir.
- Tedavide komple ve dengeli diyetlerle besleme, vitamin E ilavesi (25-75 mg/kg canlı ağırlık/gün), kortikosteroidler ve destekleyici tedaviler uygulanmaktadır.
-

- Köpek diyetleri için en az 400 IU/ kg KM
- kedi diyetleri için ise 500 IU/kg KM vitamin E
- tavsiye edilmektedir.

B kompleks vitaminler

- B kompleksi vitaminleri başta enerji metabolizması olmak üzere bir çok metabolik fonksiyonda kofaktör olarak gereklidir ve bu nedenle eksikliklerinde deri ve kılları da içine alan pek çok vücut sistemleri etkilenmektedir.
- Eksiklik daha çok uzun süreli oral antibiyotik kullanımı, anoreksi sonrası veya poliuri ya da enteritis gibi durumlarda vücut su kaybında artış olduğu zaman görülebilir.
- Çiğ yumurta biyotini bağlayan bir protein olan avidin içerdiğinden dolayı fazla miktarda çiğ yumurta ile besleme durumlarında biyotin eksikliği ortaya çıkmaktadır.
- **Biyotin eksikliğinde** deride kalınlaşma, kıllarda dökülme ve kaşıntı gözlenmektedir. Biyotin ilavesinin nonspesifik deri ve tüylerle ilgili durumların tedavisinde faydalı olduğu düşünülmektedir.
- **Riboflavin eksikliği** ise; seboreye ilave olarak şeliozise neden olmaktadır. Fakat diyetle et veya süt ürünleri mevcut ise bu durum şekillenmemektedir.
- **Niasin**, Eksikliğinde insanlarda pellegraya neden olurken, köpeklerde ise; mukoz membranlarda ülserasyon, ishal ve aşırı zayıflık ile arasıra arka bacaklarda ve ventral karın kısmında kaşıntılı dermatitin eşlik ettiği karadil hastalığı görülür. Pridoksin eksikliğinde ise; sadece deneysel çalışmalar sonucunda tüylerde mat, yağlı ve dağınık bir görüntü ile yer yer kıl dökülmeleri görülmüştür.

•

Mineral Elementler ve Deri Sağlığı

- Bakır
- Bakır deride tirozin amino asidinin melanine dönüşümünde gereklidir. Bu nedenle yetersizliğinde kıllarda depigmentasyon ortaya çıkmaktadır.
- Bakır eksikliğinde kılların normal renginde kaybolma, kılların dökülmesi ve hacminde azalma ile kaba ve donuk bir hal alması gibi semptomlar gözlenmektedir.
- Kedi ve köpeklerde bakır eksikliği bakırca yetersiz diyetlerle beslenme, yemlerdeki bakırın değerlendirilebilirliğinin düşük olması veya özellikle çinko gibi bakır ile antagonist etkili minerallerin fazla olmasından kaynaklanmaktadır.
- Yemlerdeki bakırın değerlendirilebilirliği farklıdır. Kanatlı yan ürünü unları ile tavuk, hindi ve ruminant karaciğerinde bakır değerlendirilebilirliği yüksek, soya küspesi ve mısır gluten ununda orta düzeyde domuz ve rat karaciğeri ile bakır oksitte ise düşüktür.

- **Çinko**

- Çinko, sağlıklı deri ve kürk yapısının devamı ile ilişkili olan bir çok hücre sel metabolizmanın düzenlenmesinde kritik rol oynar.
- Erişkin hayvanlarda çinko yetersizliğinde başlıca deri ve tüy sağlığında değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Genç hayvanlarda deri değişikliklerine büyümede yavaşlama, iştahsızlık ve diğer sağlık problemleri eşlik etmektedir.

- **Genetik:** Pek çok köpek ırkında (Alaskan Malamutes, Siberian Huskies ve Amerikan Eskimos, Bull Terriers) çinko emilimi ve metabolizması genetik hastalıklar nedeniyle baskılanmaktadır.
- **Diyet:** Zn eksikliği diyetle Zn yetersizliğinden, Spesifik olarak yüksek düzeyde Ca ve fitat, P, Mg
- EYA yetersizliği sonucunda çinko eksikliği söz konusu olmaktadır.
- **İnce bağırsak hastalıkları:** Viral enteritisler ve malabsorbsiyon hastalıklarında çinko eksikliği ortaya çıkabilmektedir.
-